

Arbeidsgiverforeningen Spekters innspill til Prop. 1 S (2021-2022)

Arbeidsgiverforeningen Spekters medlemmer er teatre, orkestre, museer, opera, kultur- og konserthus og en rekke andre betydningsfulle aktører innenfor norsk kunst- og kulturliv.

Avgjørende med sterk og forutsigbar offentlig finansiering av kunst og kultur

Spekter mener koronapandemien har vist hvor avgjørende det er med en sterk offentlig finansiering av kulturinstitusjonene landet rundt. Det har gjennom pandemien vært svært viktig for norsk kunst- og kulturliv at lokomotivene innenfor kulturområdet, som er de viktigste innholdsleverandørene og arbeidsgiverne for kunst- og kulturarbeiderne i landet, har kunnet opprettholde noe drift. Institusjonene vil også spille en avgjørende rolle for at kulturlivet skal komme seg opp og ut av pandemien på best mulig måte ved at de sikres og styrkes gjennom en offensiv kulturpolitisk satsning.

Pandemien har rammet de ulike institusjonene ulikt, og vi registrerer at det ikke er lagt inn noen buffer, eller garantier for å bidra til å trygge institusjonene i den usikre tiden vi har foran oss. Av våre medlemmer har for eksempel Nobels Fredssenter ikke blitt tilstrekkelig ivaretatt av regjeringens kompensasjonsordninger og de har heller ikke fått omsøkte midler i forslag til budsjett for 2022, noe som gjør at de fremdeles er i en svært krevende situasjon. Vi anmoder om at institusjonene følges tett opp i det kommende, for å sikre arbeidsplassene, kunstproduksjonen og formidlingen.

ABE-reformen må avvikles

Fellesskapets ressurser må brukes på en mest mulig effektiv måte, og det er positivt med reformer og grep som gir incentiver til mer effektiv statlig drift. Spekter mener imidlertid at tiltakene må målrettes på en langt bedre måte enn slik avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE-reformen) er innrettet. I en nylig publisert FAFO-rapport konkluderes det med at ABE-reformen innenfor kultursektoren bl.a. har gått utover den kunstneriske kjernevirksomheten og tilbudet til publikum, både når det gjelder muligheten for å ta kunstnerisk risiko, kvaliteten i tilbudet, aktivitetsomfanget og tilgjengeligheten.

Reformen er lite målrettet. Det flate kuttet synes å ramme hardest de virksomhetene som allerede har effektivisert, og gir heller ikke de nødvendige incentiver til omstilling der effektiviseringspotensialet kan være større. Incentivene for omstillingsarbeid må være mer målrettet og det må gi virksomhetene større forutsigbarhet i sitt arbeid for å sikre effektiv drift. Da kreves det langsiktighet og stabile rammevilkår for virksomhetene. Spekter er derfor glad for signalene i Hurdalsplattformen om at ABE-reformen skal avvikles, samt at det understrekes i plattformen at vi skal ha en effektiv offentlig sektor.

Vedlikehold av kunst- og kulturbyggene må prioriteres

Det er svært positivt at statsbudsjettet setter av viktige midler til oppgradering av vesentlig infrastruktur for kunst og kulturinstitusjonene. Blant annet følges rehabiliteringsplanene for Den Nationale Scene og Nationaltheatret opp. I tillegg foreslås en økning i Nationaltheatrets rammetilskudd på 20 millioner kroner til erstatningslokaler i rehabiliteringsperioden. Det jobbes imidlertid under et enormt tidspress fra Nationaltheatrets side for å få på plass en midlertidig hovedscene, og vi setter vår lit til at regjeringen vil bidra med nødvendig støtte for at Nationaltheatret ikke blir stående uten en hovedscene i påvente av en midlertidig løsning, da hovedscenen bidrar med 70% av Nationaltheatrets billettinntekter. Det haster å få på plass en midlertidig hovedscene for Nationaltheatret nå.

Spekter mener Regjeringen bør gjennomgå forvaltningen av kunst og kulturbyggene på bred basis, med sikte på å utvikle mer målrettede offentlige finansieringsmodeller som ivaretar utviklingen og vedlikeholdet av bygningene, og sikre at ansvaret og kostnadene ikke går på bekostning av kunstinholdet eller formidlingen.

Økte private bidrag til kulturlivet

Regjeringen Solbergs viktigste virkemidler for å stimulere til private bidrag av kunst- og kultursektoren er Gaveforsterkningsordningen og Talent Norge. Gaveforsterkningsordningen er viktig for flere av våre medlemmer, både store institusjoner, men også mindre aktører. Vårt medlem Sykehusklovnene er avhengig av bidragene ordningen medfører for å kunne opprettholde sitt tilbud. Sykehusklovnene er til stede på 17 av landets sykehus med barneposter, der de bidrar til større livsglede og mestring for barn som er i en vanskelig sykehushverdag.

Spekter bidrar gjerne i en dialog for å finne frem til bedre ordninger, som kan bidra til utvikling av privat offentlig samarbeid i kunst- og kultursektoren. Men vi er samtidig opptatt av at ordningen med gaveforsterkning ikke må avvikles før man har funnet en erstatning som ivaretar kulturtilbudet. Spekter mener rammebetingelsene for økte private bidrag til kultursektoren bør styrkes.

Sats på Talent Norge

Spekter mener det er avgjørende med en videre satsing på Talent Norge. Det er viktig i et demokratiperspektiv å øke bredden i rekrutteringen, og Talent Norge har siden oppstarten lyktes svært godt i arbeidet med å bygge opp nye talenter og stemmer, sammen med bransjens etablerte aktører og private bidragsytere.

Kunst og kultur er i utgangspunktet en svært usikker levevei, koronakrisen har satt dette på spissen. En av de viktigste virkemidlene vi har for å sikre et vitalt kunstliv er derfor å hele tiden søke etter nye stemmer, og dette har vi i Norge et system for gjennom Talent Norge.

Spekter vil understreke at en satsning på institusjonene også er en satsning på talenter, ikke minst over tid, da institusjonene i veldig stor grad er talentenes konkrete utviklingsarenaer.

Likebehandling av kulturaktørene

Spekter har ved flere anledninger tatt til orde for at musikk- og scenekunstinstitusjonene bør innlemmes i avgiftssystemet med lav sats for å sikre også denne delen av kultursektoren den arbeidsmessige forenklingen det har medført for museene, som ble innlemmet i ordningen i 2010. I dag er all museumsaktivitet, med noen få

Våre medlemmer driver Norge

unntak, underlagt avgiftsplikten. I Hurdalserklæringen står det at man vil gi full momskompensasjon gjennom en regelstyrt ordning for idrett, frivillighet og kultur. Spekter mener dette er positivt og anmoder om at man innfører en ordning som fører til likebehandling av aktørene.

Likestilling

Spekter er tilfreds med at det ikke foreslås endringer i foreldrepengeordningen. Etter vår vurdering bidrar tredelingen av foreldrepengeordningen til at mor og far tar et likedelt ansvar for barnet det første året, og har bidratt til et mer likestilt familieliv og arbeidsliv.

Kontantstøtten er foreslått videreført for barn mellom 1 og 2 år. Spekter mener kontantstøtteordningen bør avvikles. Barnehageutbyggingen har gjort ordningen overflødig og bidrar til at en av foreldrene kommer senere i arbeid enn man ellers ville gjort, og bidrar til at særlig innvandrerkvinner holdes borte fra arbeidslivet.